

anul 4 / nr. 10

iocan

revista de proză scurtă

SCHWEBLIN

STUPU

TIMARIU

OANĂ

PIETRĂREANU

CĂLIN

CHIRA

AITONEAN

TRUȘCĂ

BUDULECI

COBZAC

ROGOJINĂ

DEMÉNY

RACZ

GĂVAN

CEAUȘOGLU

STĂNCESCU

ORBAN

SÎRBU

Sau poate vom câștiga, te pomenești, premiul ăla suedez, rîvnit de întreaga națiune. Lăsați-mă să visez.

Florin IARU / **Zece pentru România / 5**

— *Măninci păsări, Sara, am spus.*

— *Da, tată. S-a mușcat de buze, rușinată, și a adăugat: Și tu.*

Samanta Schwebelin / **Păsări în gură / 13**

După ce isprăvi cu pungile, domnul Angheloiu strînse de pe jos, scutură un pic patul și munții de carne se zvîrcoliră în valuri mari, de sus pînă jos.

Bianca Stupu / **Mărirea și slăbirea dragostei domnului Angheloiu / 23 /**

Trebuia doar să o întrebi de pistrui și găsea ea momentul în care să te bage cu fața între ei. Avea darul ăsta.

Daniel Timariu / **Pistruia / 27**

După ce scoatem nodulii, le facem merișor. Dacă le vrei iar pară, să vă luați un amant. Soțul suga la stînga, amantul la dreapta. Doamna chițăie scurt.

Livia Oană / **Aiurel, Porcosul, Morcănosuș și Revoluționara / 33**

— *Nea Gigi m-a luat la el după ce a plecat mama. Mi-a zis să îl ascult numai pe el și o să fac mulți bani, că sunt foarte frumoasă. Sunt frumoasă?*

Alina Pietrăreanu / **E liniște și e bine / 41 / Șarpele meu / 43**

„La cine strigi, nebunule?”, a mai auzit-o pe Lica undeva în spate, înainte să traverseze și el direct peste linii, pe urma femeii.

Alex Călin / **La gropane / 45**

Toți bărbații ăștia care vin la mine zicându-mi că s-au îndrăgostit de mine, că avem o conexiune, că sunt femeia vieții lor... N-au vorbit niciodată cu mine.

Cristina Chira / **Intoxicare / 51**

Când mi-am făcut curaj și i-am deschis, în apa din vas, printre bucăți de pâine cu margarină, pluteau dinții mei.

Ada Aitonean / **Dinți / 67**

Câteodată mi se pare că pîndește cum ajung acasă și se înființează la mine la ușă: „Domnu’ Moarte, am făcut niște dulceață, ț-am adus și dumneata un borcănel”.

Allex Trușcă / **Moartea s-a mutat la bloc / 75**

— Mamă, minune. Să știi că aici e ceva. Simt că îmi trece.

— E Roșu și Negru, de Stendhal. Are efect la toate, spuse mândru Popescu.

Constantin Buduleci / **Cum era să moară Popescu / 81**

Să vezi tu minunăție dacă facem rost de transport, aducem toți morții aici și n-avem terminate cavourile și crucile. Să te ții distracție atunci.

Alina Cobzac / **Gli italiani / 85**

Acum numele lui e Tudor te rog, Tudor nu în fața copiilor, Tudor încetează te rog mă doare. Comunicarea e atât de necesară într-o relație sănătoasă.

Lavinia Rogojină / **Și toți vor fi salvați / 97**

Turba să-i arate e-mailul trimis impresarului, să-i dovedească cât de mult îl disprețuiește pe el și pe Nick Cave și ideea de experiență artistică colectivă.

Mark Racz / **Biletul / 105**

Noaptea, am visat o frază. Era o frază simplă și m-a ajutat totuși enorm. Dimineața următoare m-am întors acasă și după șase luni și ceva eram divorțat.

Péter Demény / **Întîlnirea / 111**

Mi-ai dat sângele, țipă ea și bărbatul simte lichidul lipicios pe degete. Se dă jos din pat și aprinde lumina.

Radu Găvan / **Adagio / 115**

— Bine, dragă Franček, dar cum ar putea fi asta o crimă, doar noi, scriitorii, trebuie să ne documentăm din viață, să ne găsim inspirația, subiectele, bătut în retragere Vava.

Cătălin Ceaușoglu / **Cinci / 123**

Poveștile femeilor sunt, pe undeva, întotdeauna aceleași: întâi iubite, apoi mame și apoi singure.

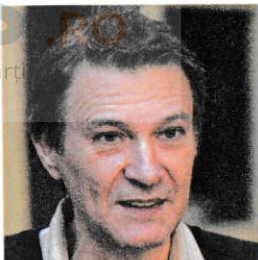
Ioana-Maria Stăncescu / **Iubirea lui tata / 137 / Ca bufnițele / 139**

— Am și eu povești cu tata care e alcoolic, pufni una dintre fete, care până atunci se machiase pe sub bancă. Vă zic?

Maria Orban / **Eu sunt Iona / 143**

Avea vîrsta zînelor, de altfel. Și cînd trecea pe uliță părea goală. Făptura ei de inconștientă fecioară răzbătea prin rochie ca jarul de sub cenușă.

I.D. Sirbu / **Corabia lui Nando / 149 / Prințesa Treji / 155**

Florin IARU

Zece pentru România

Acum, la numărul zece, după numai trei ani și jumătate de la plonjeul în gol, ar fi timpul să lăsăm deoparte lauda de sine și să zicem și câte ceva de rău, de inimă albastră sau de disperare. Adică de inevitabilele, nesuferitele nereușite. Voi fi sincer, atît cît suportă hîrtia.

Trebuie să încep cu cea mai rea veste, dar, ca să nu șochez pe nimeni, am s-o iau de la Adam și Eva. În mai 2016, cînd a apărut primul număr din **iocan**, credeam cu naivitate că vom scoate patru numere pe an. Mai mult, văzînd cîți potențiali autori ne-au scris la prima strigare, ne imaginam că va fi floare la ureche, iar munca noastră va fi exclusiv una de selecție satisfăcută. După o vreme, publicul a constatat că, în loc de patru numere pe an, noi nu oferim decît trei. Ce să fie? Simplu: România încă nu are atîți autori de proză (scurtă) buni, activi, pe cît se bănuia. Nu e un secret pentru nimeni că am publicat, în acești patru ani, un număr frumușel și promițător de *stele fără nume*, cu speranța simplă și sinceră că vor fi, în scurt timp, niște stele distincte. Nu-i mai puțin adevărat că am avut parte între timp de cîteva debuturi editoriale și/sau apariții care au confirmat speranțele puse în ele. Nu-i suficient? Păi, nu prea e. Cînd dăm șfară-n țară

că primim manuscrise pentru numărul următor, avem o strângere de inimă. Ne uităm în trăistuță. Avem pe acolo, uitate, unu-două texte foarte bune? Oare ce scriitor mai sunăm să-l luăm pe departe cu șoșeli, cu momeli? Scriam în urmă cu un an că visul meu era să existe în literatura noastră o mie de prozatori care să forțeze ieșirea culturii scrise naționale din țarcul provincialismului și al neputinței. Pe scurt, încă nu e așa. Mai e mult de tras. Manuscrise care vin sînt destule, slavă Domnului, dar numai un sfert dintre ele trec de nivelul unor compuneri școlărești.

Al doilea lucru îngrijorător e că publicul nu prea crește. Nu se creează acel soi de vrajă ispititoare care să circule, subversiv, din om în om. Nu e vorba de publicul nostru, ci de public, în general. Nici un scriitor nu poate trăi liniștit dacă opera lui nu ajunge la cititor. În România nu se prea citește. Cititul a dat de multă vreme semne fatale de slăbiciune. Departe de noi ideea de „piață profitabilă” sau „cine nu face bani trebuie să moară”. Astfel de principii de marketing ne sînt străine, pentru că nu acesta e scopul revistei. Țin să reamintesc: descoperim și promovăm scriitori noi, îi motivăm pe cei hîrșiți, alegem cele mai bune texte și le dăm drumul pe piață cu convingerea că, dacă textul are valoare, iar ambalajul e de calitate, opera își va găsi adresantul. Adresantul l-am găsit, publicul știe că măcar jumătate dintre povestiri îi vor plăcea la sigur. Și mai știe că fiecare exemplar e diferit de celelalte. Ceea ce mă pune pe gînduri e, deocamdată, incapacitatea literaturii române de a intra în capetele și în zona de interes a adolescenților și a tinerilor, așa cum o face (să spun? să nu spun?) Irina Binder. Spre deosebire de mulți confrăți, eu cred că e foarte bine că există o astfel de ofertă. Ba mai cred și că ar fi bine să avem măcar încă o sută de autori ca ea. Dar ce mă pune pe gînduri e faptul că, după ce întorc paginile scrise *pentru suflet* (așa li se zice, nu rîdeți!), pe acești cititori cruzi nu îi duce curiozitatea mai departe să răsfoiască și paginile pentru minte.

Nu mă pot hotărî dacă e o lipsă a noastră, dacă am pus prea sus ștacheta sau dacă, fatalitate!, de asta e România altfel. Cine știe? Poate vom organiza turnee, festivaluri, poate vom chema mari manageri culturali din străinătate să ne învețe cum se face. Poate vom modifica programa școlară. Sau poate vom cîștiga, te pomenești, premiul ăla suedez, rîvnit de întreaga națiune. Lăsați-mă să visez.

Numărul zece (care-i și întrece) e la dispoziția dumneavoastră. E timpul pentru evadare. Realitatea e aici și acum, dar hai să-i sărim pîrleazul! ■

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Samanta Schweblin (n. 1978) este o prozatoare argentiniană, autoare a trei volume de povestiri și a romanului *Vis febril*, câștigător în 2015 al Tigre Juan Award, nominalizat în 2017 la Man Booker International Prize și tradus la Editura Litera anul trecut. Volumul de povestiri *Păsări în gură* a fost nominalizat anul acesta la Man Booker International Prize.

Samanta SCHWEBLIN

Păsări în gură

Mașina Silviei era oprită în fața casei, cu luminile intermitente aprinse. Am rămas în picioare, gândindu-mă dacă există vreo posibilitate reală să ignor soneria, însă meciul se auzea în toată casa, astfel că am stins televizorul și m-am dus să deschid.

— Silvia, am spus.

— Bună, a zis ea și a intrat fără ca eu să apuc să spun ceva. Trebuie să vorbim, Martín.

Mi-a arătat propriul meu fotoliu, și eu m-am supus, pentru că uneori, când trecutul bate la ușă și mă tratează ca în urmă cu patru ani, continui să fiu un tâmpit. S-a așezat și ea.

— N-are să-ți placă. E... E dur. S-a uitat la ceas. E vorba despre Sara.

— Întotdeauna e vorba despre Sara, am spus.

— Fiica ta are probleme serioase. Ai să spui că exagerez, că sînt nebună, tot pomelnicul, dar nu e timp de așa ceva. Vii acasă chiar acum și vezi cu ochii tăi. I-am spus că vei veni. Sara te așteaptă.

— Ce se întîmplă?

— N-o să-ți ia nici douăzeci de minute. Nu vreau să te aud după aceea spunând că ea nu te include în viața ei și tot rahatul ăla.

Am păstrat tăcere un moment. Mă gîndeam care va fi următorul pas, pînă cînd ea și-a încruntat sprîncenele, s-a ridicat și s-a dus la ușă. Eu mi-am luat paltonul și am ieșit după ea.

Pe dinafară, casa se vedea ca întotdeauna: iarba tăiată recent și azaleele Silviei atîrnînd de balconul dormitorului matrimonial. A coborît fiecare din mașina lui și am intrat fără să scoatem o vorbă. Sara era așezată pe fotoliu. Cu toate că terminase cursurile din anul acela, purta bluza de la uniformă de liceu, care-i stătea ca elevelor porno din reviste. Își ținea spatele drept, picioarele lipite și mîinile pe genunchi, concentrată în vreun punct din fereastră sau din grădină, ca și cum ar fi făcut unul dintre exercițiile de yoga pentru mame. Mi-am dat seama că, deși întotdeauna fusese mai degrabă palidă și slabă, acum părea să debordeze de sănătate. Picioarele și brațele îi erau mai puternice, de parcă ar fi făcut exerciții timp de vreo patru luni. Părul îi strălucea și în obraji avea un rozaliu abia perceptibil, ca de fard, dar natural. Cînd m-a văzut intrînd, a zîmbit și mi-a spus:

— Bună, tată!

Fata mea era cu adevărat o dulceață, însă două cuvinte erau de ajuns ca să înțelegi că era ceva în neregulă cu fata asta, ceva legat cu siguranță de mamă. Uneori, îmi spun că poate ar fi trebuit s-o iau la mine, dar aproape întotdeauna mă răzgîndesc. La cîțiva metri de televizor, lîngă fereastră, era o colivie pentru păsări, de vreo șaptezeci-optzeci de centimetri, suspendată de tavan, goală.

— Ce-i asta?

— O colivie, a răspuns Sara și a zîmbit.

Silvia mi-a făcut semn s-o urmez în bucătărie. Ne-am dus pînă la fereastra imensă și ea s-a întors să se asigure că Sara nu ascultă discuția noastră. Stătea tot dreaptă pe fotoliu, privind spre stradă, ca și cum noi n-am fi fost acolo. Silvia mi-a vorbit încet.

— Martín. Știi, va trebui să-ți păstrezi calmul.

— Da, Silvia, nu mă mai sîcii. Ce se întîmplă?

— O țin nemîncată de ieri.

— Vrei să mă enervezi?

— Ca să vezi cu ochii tăi.

— Aha... ești nebună?

Mi-a făcut semn să ne întoarcem în camera de zi și mi-a arătat fotoliul. M-am așezat în fața Sarei. Silvia a ieșit din casă; pe fereastră, am văzut-o străbătând curtea și intrând în garaj.

— Ce e cu maică-ta?

Sara a ridicat din umeri, dînd de înțeles că nu știa. Avea părul negru lins, legat într-o coadă de cal, și un breton stufos care-i ajungea pînă la ochi.

Silvia a revenit cu o cutie de pantofi. O ținea dreaptă, cu ambele mîini, de parcă ar fi fost ceva delicat. S-a dus pînă la colivie, a deschis-o, a scos din cutie o vrăbiuță foarte mică, de mărimea unei mingi de golf, a vîrît-o în colivie și a închis-o. A aruncat cutia pe jos și a dat-o la o parte dintr-un șut, lîngă alte nouă sau zece cutii similare îngrămădite sub birou.

Atunci, Sara s-a ridicat, coada de cal i-a strălucit într-o parte și în cealaltă a cefeii, și s-a dus la colivie sărînd, cum fac fetițele mai mici cu cinci ani decît ea. Cu spatele la noi, ridicîndu-se în vîrful picioarelor, a deschis colivia și a scos pasărea. N-am putut să văd ce a făcut. Pasărea a țipat și ea s-a sforțat un moment, pesemne pentru că pasărea a încercat să scape. Silvia și-a dus mîna la gură. Cînd Sara s-a întors spre noi, pasărea nu mai era. Avea gura, nasul, bărbia și ambele mîini pline de sînge. A zîmbit rușinată, gura uriașă i s-a deschis, dinții roșii m-au obligat să mă ridic dintr-un salt. Am dat fuga în baie, m-am închis înăuntru și am vomitat în WC.

M-am gîndit că Silvia va veni după mine și va începe să mă învinuiască, să-mi facă recomandări de dincolo de ușă, dar nu s-a întîmplat așa. M-am spălat pe gură și pe față și am zăbovit ascultînd în fața oglinzii. Cineva a coborît un obiect greu din apartamentul de deasupra. Au deschis și au închis ușa de la intrare de cîteva ori. Sara a întrebat dacă poate lua cu ea fotografia de pe poliță. Cînd Silvia a încuviințat, vocea îi era departe. Am deschis ușa cu grijă să nu fac zgomot și am ieșit pe coridor. Ușa de la intrare era larg deschisă și Silvia punea colivia pe bancheta din spate a mașinii mele. Am făcut cîțiva pași, cu intenția de a pleca din casă strigîndu-le cîteva, dar Sara s-a ivit din bucătărie îndreptîndu-se spre stradă, și m-am oprit brusc, ca să nu mă vadă.

S-au îmbrățișat. Silvia a sărutat-o și a ajutat-o să urce și să ocupe locul de lîngă șofer.

Am așteptat să se întoarcă și să închidă ușa.

— Ce dracu'...?

— O iei cu tine.

S-a dus la birou și a început să strivească și să îndoiaie cutiile goale.

— Dumnezeule, Silvia, fata ta mănîncă păsări!

— Nu mai pot.

— Mănîncă păsări! A văzut-o vreun medic? Ce dracu' face cu oasele?

Silvia a rămas privind-mă, descumpănită.

— Presupun că le înghite. Nu știu dacă păsările... a zis și a rămas pe gînduri.

— Nu pot s-o iau cu mine.

— Încă o zi cu ea și mă omor. Mă omor eu și, înainte, o omor pe ea.

— Mănîncă păsări!

S-a dus în baie și s-a închis înăuntru. M-am uitat afară, pe geam. Sara m-a salutat veselă din mașină. Am încercat să mă învioresc. M-am gîndit la niște lucruri care să mă ajute să fac cîțiva pași împleticiți pînă la ușă, rugîndu-mă ca timpul să-mi ajungă să redevin un bărbat obișnuit, un tip îngrijit și ordonat, capabil să întîrzie zece minute în picioare în supermarket, în fața raftului cu conserve, constatînd că mazărea pe care o cumpără e cea mai potrivită. M-am gîndit că, dacă se știe că există persoane care mănîncă oameni, atunci să mănînci păsări vii nu e chiar atît de rău. Și că, dintr-un punct de vedere naturist, e mai sănătos decît drogul, iar din punct de vedere social, mai ușor de ascuns ca o sarcină la treisprezece ani. Însă cred că pînă la portiera mașinii mi-am tot repetat *mănîncă păsări, mănîncă păsări, mănîncă păsări* și tot așa.

Am dus-o pe Sara acasă. N-a scos o vorbă tot drumul și, cînd am ajuns, și-a descărcat singură lucrurile din mașină. Colivia și valiza, pe care le pusese în portbagaj, și patru cutii de pantofi asemănătoare aceleia pe care Silvia o adusese din garaj. N-am putut s-o ajut cu nimic. Am deschis ușa și am așteptat să se ducă și să vină ea cu toate. Cînd am intrat, i-am arătat camera de sus. După ce s-a instalat, i-am cerut să coboare și să se așeze în fața mea, la masa din sufragerie. Am făcut două cafele, dar Sara a dat-o la o parte pe a ei și a zis că nu bea infuzii.

— Mănînci păsări, Sara, am spus.

— Da, tată. S-a mușcat de buze, rușinată, și a adăugat: Și tu.

— Mănînci păsări vii, Sara.

— Da, tată.

M-am întrebat ce simți oare cînd înghiți ceva cald și mișcător, ceva plin de pene și cu picioare și mi-am dus mîna la gură, la fel ca Silvia.